

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 27. mai 2024

Sak 2024/378 - ProLAR Nett - Nasjonalt forbund for folk i LAR - org.nr. 991 925 236 – klage over vedtak om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, og medlemmene Shabneet K. Bains og Elisabeth Ekberg

Sakens bakgrunn

- (1) ProLAR – Nett – Nasjonalt forbund for folk i LAR (klager) søkte 28. august 2023 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2022. Søknaden gjaldt et kompensasjonsbeløp på 557 007 kroner etter forenklet modell.
- (2) Lotteritilsynet etterspurte i e-post 4. november 2023 informasjon om søknad og tilskudd som organisasjonen hadde mottatt fra Helsedirektoratet i 2022. Tilsynet ba også om en redegjørelse for organisasjonens frivillige innsats og avgrensninger som var gjort i søknaden. Klager sendte i e-post 13. november 2023 tilbakemelding på tilsynets hevendelse.
- (3) Lotteritilsynet avslo søknaden 20. desember 2023, med den begrunnelse at klager ikke oppfyller vilkåret om at frivillig innsats må være en viktig del av virksomheten. Tilsynet viste til at brukernes deltakelse i organisasjonen ikke anses som frivillig innsats, ettersom arbeidsinnsatsen er direkte forbundet med den gjenytelse brukerne får ved deltakelse i klagers tilbud. Tilsynet pekte også på at foreningen ikke har medlemskontingent og at foreningen ikke mottar gaver av økonomisk betydning, samt at foreningens virksomhet drives med lønnet arbeid på 6,5 årsverk. Tilsynet viste videre til at virksomheten hovedsakelig drives med offentlig tilskudd og at foreningens lønnede arbeidsinnsats er finansiert av offentlige tilskudd. Tilsynet vurderte derfor at det også kan stilles spørsmål ved om klagers virksomhet må anses å være virksomhet som hører inn under det offentliges ansvarsområde.
- (4) Klager påklaget vedtaket 8. januar 2024. Klager anfører at organisasjonen er bygget på idologien om frivillighet som en styrke for å bistå brukerne. Organisasjonen har over 20 personer engasjert som brukermedvirkere som arbeider både på individnivå, gjennom kontakt med personer som bruker rusmidler/legemidler og som opplever vanskeligheter i møte med det offentlige hjelpeapparatet. Ifølge klager er organisasjonens arbeid på systemnivå i stor grad basert på frivillighet, selv om organisasjonen har 6,5 årsverk nasjonalt som administrerer organisasjonens aktivitet og utvikling. Organisasjonen har 3250 hovedmedlemmer, som er pasienter som er i legemiddelassistert rehabilitering (LAR). Disse betaler ikke medlemskontingent. Videre har organisasjonen noen støtte-medlemskap, som kan innbetale en kontingent hvis det er ønskelig. Organisasjonen

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon:

+47 55 19 30 00

mottar økonomisk bidrag fra Helsedirektoratet hvert år, og fra kommuner som foreningen utfører frivillig arbeid for. Klager viser til at frivillig innsats fra medlemmene gjelder deltakelse og arbeid knyttet til klagers aktiviteter som gruppekvalder, samlinger og sosiale sammenkomster, og estimerer dette til årlig å utgjøre 100 timer. Klager viser videre til at den store frivillige innsatsen til klager ligger i det daglige arbeidet, med brukerrepresentanter/formidlere i kommunene og spesialisthelsetjeneste, ulike bidrag i arbeid og tjeneste, og på systemnivå og ved aktivitetsprosjekter. Dette arbeidet estimerer klager at utgjør 1900 timer årlig. Klager viser også til at organisasjonen har mottatt kompensasjon de siste fem årene, og at organisasjonen har operert med de samme rammene som tidligere. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.

- (5) Lotteritilsynet fant ikke grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen med innstilling 14. mars 2024 til Lotterinemnda for behandling.

Det rettslige grunnlaget

- (6) Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgifts-kompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).
- (7) Formålet med kompensasjonsordningen er å fremme frivillig aktivitet, og ordningen skal kompensere for kostnader som frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester, jf. forskriften § 1.
- (8) Etter forskriften § 5 femte ledd må søkerne kunne dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for. Det fremgår videre av bestemmelsen at gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver likestilles når det gjelder kravet til frivillig innsats. Gratis styreinnsats tilfredsstiller ikke kravet til frivillig innsats alene. Det må ikke være for tett knytning mellom kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats og gjenytelser.
- (9) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (10) ProLAR Nett - Nasjonalt forbund for folk i LAR sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 20. desember 2023 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2022.
- (11) Lotteritilsynets avslag er begrunnet med at klager ikke oppfyller forskriftens krav om at frivillig innsats må være en viktig del av virksomheten.
- (12) For å være berettiget til merverdiavgiftskompensasjon må klager dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten, jf. forskriften § 5 femte ledd første setning. Det følger av langvarig forvaltningspraksis at kravet om at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten må forstås slik at den frivillige innsatsen må være omfattende og utgjøre hovedaktiviteten i virksomheten. Som frivillig innsats likestilles gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver, jf. forskriften § 5 femte ledd andre setning. For at

kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats skal regnes som frivillig innsats, må dette ikke ha for tett knytning til gjenytelser, jf. § 5 femte ledd siste setning.

- (13) Klager har opplyst at foreningens tilbud er gratis for de 3250 hovedmedlemmene, som er pasienter i legemiddelassistert rehabilitering. Organisasjonen har ikke medlemskontingent utover at noen støttemedlemmer kan innbetale kontingent hvis det er ønskelig. Lotterinemnda kan ikke se at det er dokumentert i årsregnskapet eller i årsmeldingen at organisasjonen har mottatt medlemskontingent fra støttemedlemmer i 2022. Lotterinemnda legger derfor, i likhet med Lotteritilsynet, til grunn at klager ikke hadde frivillig innsats i form av medlemskontingent i 2022.
- (14) Av foreningens samlede inntekter i 2022 på 10 097 078 kroner, var kun i underkant av 500 kroner gaver. Den frivillige innsatsen i form av gaver, var dermed også minimal i 2022.
- (15) Lotterinemnda bemerker at foreningen likevel kan være kompensasjonsberettiget, dersom gratis arbeidsinnsats utgjør hovedaktivitetene i virksomheten, og det ikke er for tett knytning mellom innsatsen og gjenytelser.
- (16) Som frivillig arbeidsinnsats har klager opplyst at den frivillige innsatsen til medlemmene er knyttet til deltakelse og arbeid med foreningens aktiviteter som gruppekvalder, samling og sosiale sammenkomster. De øvrige som driver frivillig arbeid er ifølge klager over 20 personer som er engasjert som «brukermedvirkere» som arbeider både på individnivå, og kontakt med personer som bruker rusmidler/legemidler som opplever vanskeligheter i møte med det offentlige hjelpeapparatet. Ifølge klager ligger klagers store frivillige innsats i arbeidet med brukerrepresentanter/formidlere som deltar i egen kommune/spesialisthelsetjeneste. Klager opplyser at foreningen hvert år knytter til seg frivillige som ønsker å bidra i foreningens arbeid på tjeneste- og systemnivå, og i aktivitetsprosjekter som krever arbeid.
- (17) Klager har opplyst at organisasjonen ikke har hatt noen god oversikt over antall timer med frivillig innsats i 2022, men at foreningen i 2023 har tatt i bruk en ny digital plattform for timeregistrering og frivillig innsats som gjøres. Basert på bruk av dette registreringssystemet har klager estimert at den frivillige arbeidsinnsatsen fra medlemmene årlig utgjør om lag 100 timer, og fra øvrige omtrent 1900 timer årlig. Dette utgjør omtrent ett årsverk. Lotterinemnda legger til grunn at klager med dette mener at tallene fra 2023 også er representative tall for den frivillige innsatsen i 2022.
- (18) Lotteritilsynet har lagt til grunn at den frivillige innsatsen på ett årsverk har en anslått verdi på 700 000 kroner, noe Lotterinemnda anser som et rimelig estimat. Denne frivillige innsatsen utgjør da litt i overkant av syv prosent av de totale driftskostnader på 9 269 903 kroner. Innlevert årsrapport viser at foreningen i 2022 sysselsatte 6,5 årsverk, med en lønnskostnad på 4 793 427 kroner. Dette utgjør over halvparten av totale driftskostnader.
- (19) Da det ikke foreligger frivillig innsats i form av medlemskontingent eller gaver, og den lønnede arbeidsinnsatsen i foreningen klart overstiger den frivillige innsatsen, er det Lotterinemndas vurdering at den frivillige innsatsen ikke kan anses å utgjøre hovedaktiviteten i klagers virksomhet. Nemnda finner det derfor ikke nødvendig å ta stilling til om brukernes frivillige arbeidsinnsats innebærer en gjenytelse for brukerne som yter frivillig innsats i foreningen.

- (17) Det er etter dette Lotterinemndas vurdering at klager ikke har dokumentert at den frivillige innsatsen er en viktig del av virksomheten slik forskriften § 5 femte ledd krever.
- (22) Selv om det er uten betydning for sakens utfall, vil Lotterinemnda avslutningsvis bemerke at organisasjonens finansiering, som i all hovedsak består av offentlig tilskudd, taler for at organisasjonens virksomhet «kommer [...] offentlige oppgaver til gode», jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav f. Nemnda har i tidligere avgjørelser, blant annet i sak 2023/322, lagt til grunn at en høy andel offentlig finansiering tilsier at virksomheten kommer offentlige oppgaver til gode, og at virksomheten dermed ikke er berettiget kompensasjon etter forskriften.
- (20) Når det gjelder klagers anførsel om at foreningen har mottatt støtte tidligere år og at foreningen ikke har gjort noe annerledes i 2022, er Lotterinemnda enig med Lotteritilsynet i at tidligere mottatt kompensasjon ikke gir grunnlag for fremtidig støtte. Tilsynet har kompetanse til å korrigere sin praksis i overensstemmelse med regelverket.
- (19) På denne bakgrunn har Lotterinemnda kommet til at klager ikke oppfyller vilkårene for å motta merverdiavgiftskompensasjon, jf. forskriften § 5 femte ledd.

Konklusjon

- (21) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur